



Запорізька Січ

Підготувала
Смірнова І.А.
вчитель початкових класів
Уманської загальноосвітньої школи I – III
ступенів №5
ім. В.І. Чуйкова
Уманської міської ради Черкаської області

Козак



«Козак» - тюркського походження, що означає сторож, вартовий, представник військового стану, воїн-найманець той, що йде попереду.

В турецькій мові слово «козак» означає вільна, незалежна людина.

У словнику половецької мови "Codex Cumanicus" (1303 р.)

"козак" перекладено як

Дмитро
Вишневецький
- військовий діяч,
козацький гетьман.
Першозасновник
Запорізької Січі. В
народних легендах він
виступає під іменем
Байди.



У 1553 році князь із Волині – Дмитро Байда-Вишневецький зібрав роту козаків, озброїв їх і пішов за Дніпровські пороги. Там на віддаленому, але стратегічно важливому острові Мала Хортиця будує укріплення з кам'яним замком – **“Січ”**. Ця назва походить від слова **“сікти”** („засіка” – укріплення).



Назва міста-фортеці, військово-адміністративного центру війська і земель запорізького козацтва.

Бойовий човен - чайка

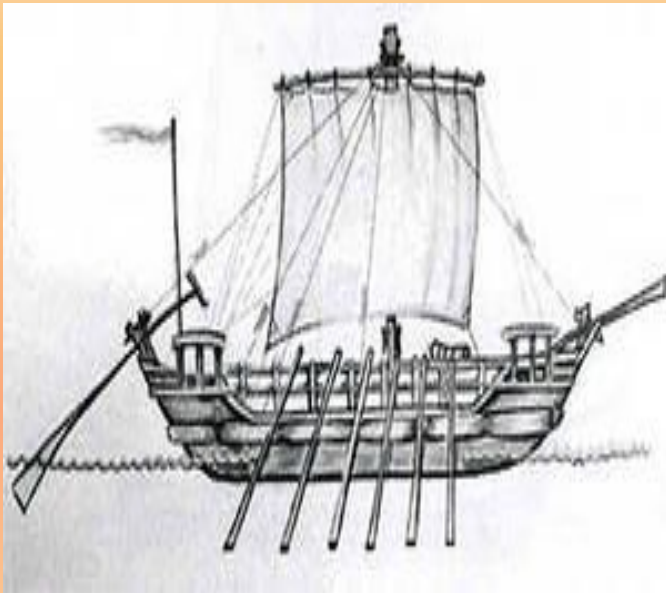


Колекційна монета
«Козацький
човен». 2010 рік.

Чайка (бойовий дуб) —
бойовий човен
довжиною 15,5 — 21,5 м,
з шириною й висотою
бортів до 4 м і осадкою
близько 1,5 м.

На човні стояли чотири
гармати — дві на кормі
та дві на носі.

Бойовий човен - чайка



Ніяких надбудов та захистків од негоди козаки на чайках не робили. Зате ставили по два стерна - на носі та кормі і посередині щоглу.

Було по 6 - 8 весел з кожного борту. Екіпаж, залежно від розміру судна, становив від 50 до 70 чоловік.

Озброєння козаків



Пістоль



Спис



Захальвні ножі



Бойовий
молоток-
топірець
("келеф" або
"чекан")



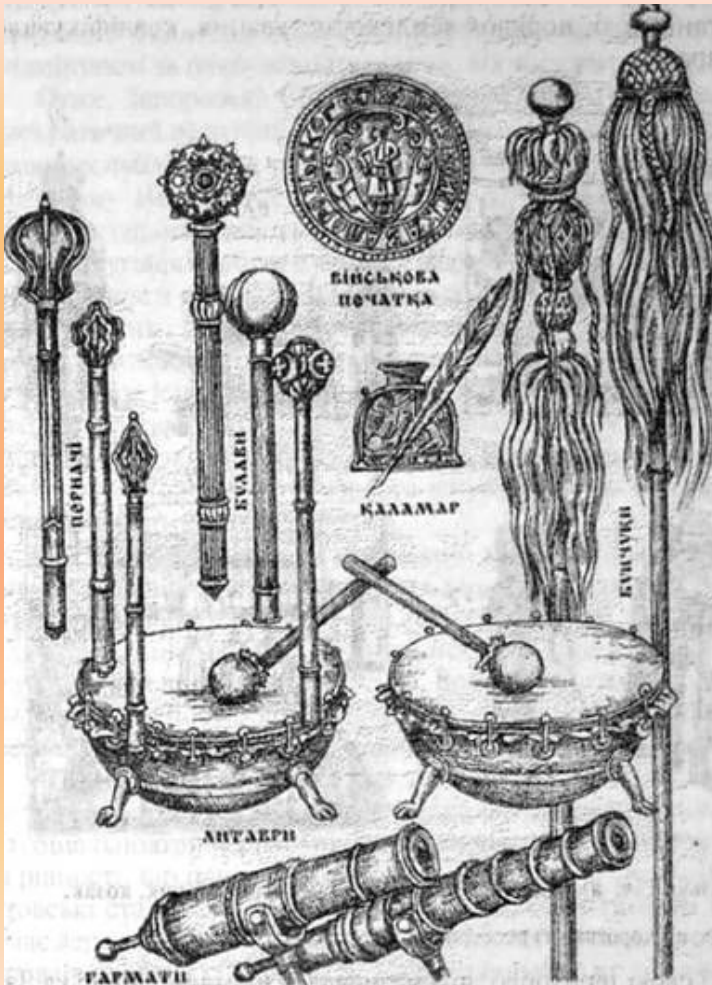
Шаблі

Озброєння козаків



Клейноди Запорозької Січі

Символами влади
військової старшини
були клейноди (від
німецького слова *Kleinod*
- дорогоцінність).



До клейнодів належали:
корогва (прапор), бунчук,
булава та її різновиди,
тростина (палиця) та
пірнач, литаври та

Клейноди Запорозької Січі



Корогва (військовий прапор) Запорозької Січі найчастіше мала червоний колір, білий хрест посередині та сонце, місяць, зірки в кутах.



Герб Запорозької Січі - козак з шаблею при боці і рушницею на лівому плечі - був зображений на січовій печатці.

Клейноди Запорозької Січі

Булава́ (прасл. — гуля, грудка) —

холодна зброя ударно-роздроблювальної дії.

Один з українських козацьких
клейнодів:

а) символ влади гетьмана України;

б) символ влади полковника;

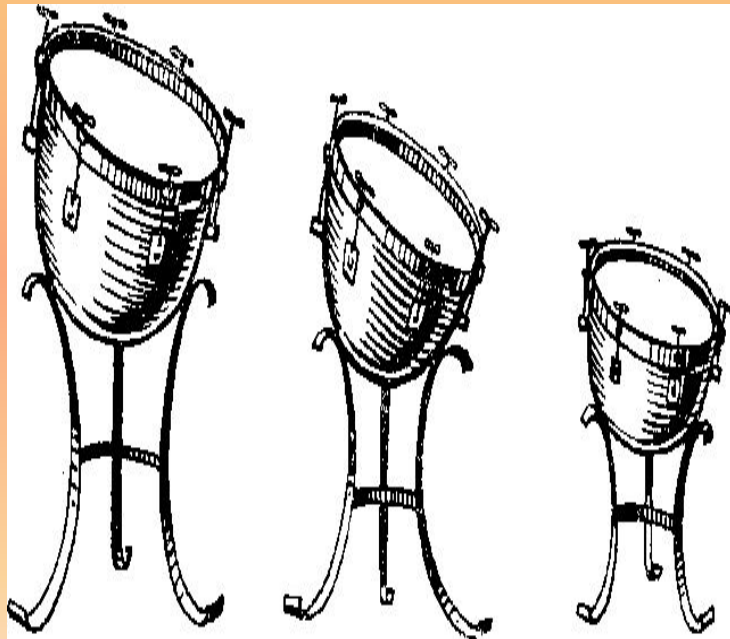
в) символ влади кошового отамана

Запорозької Січі.



Литаври (тулумбус)-це мідна чаша (казан), обтягнута з відкритого боку шкірою.

Литаври (тулумбус)



Тулумбус був невід'ємною частиною воєнного побуту козаків Запорізької Січі.

Ним скликали раду козаків чи старшин, повідомляли про загрозу ворожого нападу, передавали накази по полку під час бою.

Вирушаючи в похід, зв'язкові полкові брали з собою литаври, прив'язуючи їх до сідла.

Козаки



Запорізький козак при повному озброєнні. Гравюра XIX ст.



Пам'ятник козаку Мамаю на Волині

Зовнішність козака



Вони були зросту середнього, плечисті, ставні, міцні, дужі, з лиця повновиді, округлі й від літньої степової спеки смагляві. З довгими вусами на верхній губі, з розкішним оселедцем, або чуприною, на тім'ї, у смушевій гостроверхій шапці на

Внутрішній світ козаків

Запорозькі козаки були :

*вірними
товаришам
и*

*добрими
друзями*

*справжніми братами
у стосунках одне з
одним
мирними сусідами до
своїх соратників за
ремеслом*

*жорстокі, дикі й безжальні
щодо своїх ворогів*

Душевні якості козаків

- Відвага, хитрость, розум, благодушність, щедрість, безкорисливість, гостинність, привітність, чесність, любов до свободи.
- Запорозькі козаки у себе вважали звичайну крадіжку якогось батога чи пуга страшним злочином. за який


У вільний час

Високі шанувальники
пісень, дум і рідної
музики, запорожці
любили послухати своїх
боянів, сліпців-кобзарів,
нерідко самі складали
пісні й думи і самі
бралися за кобзи, які були
в них улюбленим
музичним інструментом.



Козак бандурист. Копія І. Толкачинського (?)
з картини О. Г. Сластьона. Початок ХХ ст.
Дерево; олія. ?
Приватне зібрання.

У вільний час

«Струни мої золотії,
заграйте мені стиха,
Нехай козак-
нетяжище  позабуде
ЛИХО».



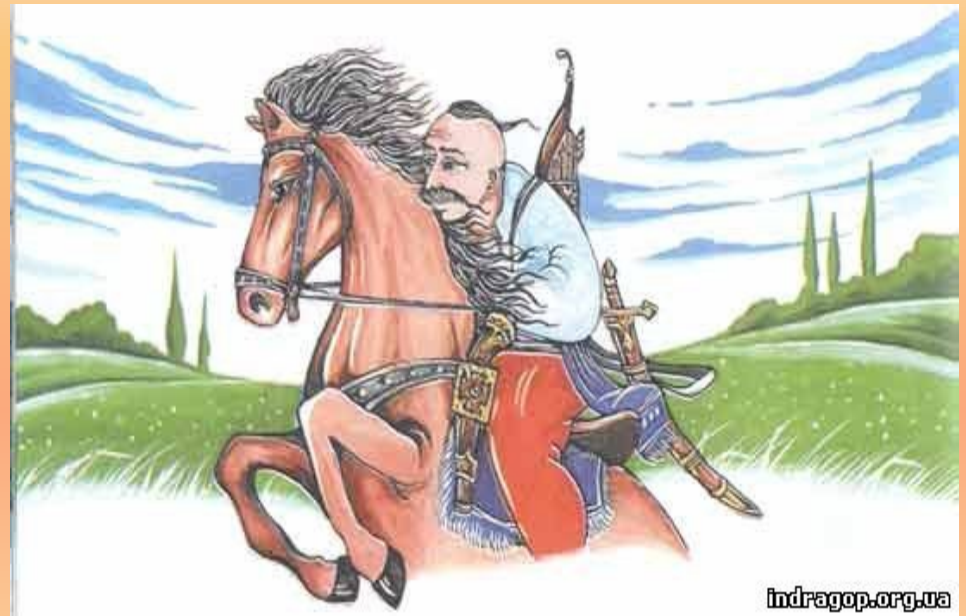
Запорозькі розваги.
Гравюра Т. Калинського. 70-ті
роки XVIII ст.

**Запорозьке козацтво було
надзвичайно організованою і
дисциплінованою військовою силою,
однією із кращих армій свого часу -
прообразом збройних сил держави.**

**Запорозьке козацтво стало
провідною силою народу в боротьбі
за соціальне і національне**

ВИЗВОЛЕННЯ

Козацький марш



indragop.org.ua

**Дякую за
увагу!**

Список використаних джерел

- <http://uk.wikipedia.org/wiki/Човен>
- <http://www.bizslovo.org/content/index.php/ru/koz-tvo/72-harakterystyka/106-harakterystyka-zapor-kozaka.html>
- http://kampot.org.ua/ukraine/history_ukraine/kozactvo/339-zaporizki-kozaki.html
- <http://uk.wikipedia.org/wiki/Булава>
- <http://www.sich.in.ua/index.php?module=articles&act=show&c=3&id=35>
- <http://www.sich.in.ua/index.php?module=articles&act=show&c=2&id=15>
- <http://mamajeva-sloboda.ua/publ.php?id=42>
- <http://muzda.ru/mp3/КОЗАКИ/2/>